

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 70/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. L., B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndt 21/06 z 19. júna 2006 a sp. zn. 1 Ndt 22/06 z 27. júna 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. septembra 2007 doručené podanie Ing. I. L., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ndt 21/06 z 19. júna 2006

(ďalej aj „uznesenie z 19. júna 2006“) a sp. zn. 1 Ndt 22/06 z 27. júna 2007 (ďalej aj „uznesenie z 27. júna 2007“ a spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 29. júna 2006 na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tz 10/06 vzniesol opätovne námietku zaujatosti, ktorá smerovala proti predsedovi senátu najvyššieho súdu a jednému z členov tohto senátu. Svoju námietku zaujatosti sťažovateľ riadne odôvodnil.

Právny zástupca sťažovateľa do zápisnice uviedol, že „*novú vznesenú námietku zaujatosti obsahovo žiada súčasne považovať za opravný prostriedok – sťažnosť proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. 6. 2006 sp. zn. 1 Ndt 21/2006*“. Predseda senátu najvyššieho súdu v predkladacej správe v uvedenej veci taktiež upozornil na podanie sťažnosti sťažovateľom proti uzneseniu najvyššieho súdu z 19. júna 2006.

Dňa 1. augusta 2007 bolo právnemu zástupcovi sťažovateľa doručené uznesenie najvyššieho súdu z 27. júna 2007, ktorým rozhodol o procesnom úkone sťažovateľa z 29. júna 2006, ktorý posúdil ako opätovnú námietku zaujatosti, a nie ako sťažnosť proti uzneseniu z 19. júna 2006. Podľa sťažovateľa najvyšší súd o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu z 19. júna 2006 nerozhodol „*pravdepodobne pre poučenie, že vraj proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok*“.

Najvyšší súd v napadnutých rozhodnutiach rozhodoval ako súd prvého stupňa, a preto je jeho poučenie o neprípustnosti podať opravný prostriedok proti uvedeným uzneseniam podľa sťažovateľa v rozpore s § 141 ods. 2 Trestného poriadku a možno ho považovať za nezákonné a protiústavné. Keďže najvyšší súd v rámci poučenia uvedeného v napadnutých rozhodnutiach neuviedol „*z akého paragrafového ustanovenia Trestného poriadku*“ vychádzal, v tejto časti uvedené uznesenia možno označiť ako nepreskúmateľné.

Podľa sťažovateľa „*postup Najvyššieho súdu SR v namietaných konaniach v poučení odporuje ústave a Dohovoru, nehovoriac o tom, že je v rozpore i s Trestným poriadkom*“.

Opravný prostriedok proti napadnutým rozhodnutiam je podľa sťažovateľa „prípustný podľa § 32 ods. 4, 5, 6 v spojení s § 141 ods. 2 Tr. por. s odvolaním sa na § 566 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého sa v konaní o jeho sťažnosti pre porušenie zákona, podanej pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, postupuje podľa doterajšieho zákona t. j. podľa § 566 ods. 3) zákona č. 650/2005 Z. z., účinného do 31. 12. 2005“.

Podľa sťažovateľa vzhľadom na to, že najvyšší súd rozhodol, že proti napadnutým rozhodnutiam nie je opravný prostriedok prípustný a o jeho sťažnosti proti uzneseniu z 19. júna 2006 nerozhodol, vyčerpal všetky zákonné prostriedky na ochranu svojich práv.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví:

„1) Základné právo Ing. I. L. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa č. 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných ľudských slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndt 21/2006 zo dňa 19. 6. 2006 a sp. zn. 1 Ndt 22/2006 zo dňa 27. 6. 2007 porušené bolo.

2) Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ndt 21/2006 zo dňa 19. 6. 2006 a sp. zn. 1 Ndt 22/2006 zo dňa 27. 6. 2007 sa zrušujú a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3) Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť Ing. I. L. trovy právneho zastúpenia do 1 mesiaca od doručenia Nálezu na účet jeho právneho zástupcu - advokáta JUDr. L. H. vo výške, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení Nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25

ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné sudy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; sudy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli napadnutými rozhodnutiami porušené. K porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že :

- najvyšší súd ho v týchto rozhodnutiach nesprávne poučil čo sa týka možnosti využitia opravných prostriedkov proti nim,

- najvyšší súd jeho procesný úkon z 29. júna 2006 nesprávne posúdil ako novú námietku zaujatosti, a nie ako sťažnosť proti uzneseniu z 19. júna 2006, hoci jeho právny zástupca požiadal, aby ju „*súčasne*“ považoval aj za sťažnosť proti uzneseniu z 19. júna 2006.

Zo sťažnosti a z priložených listín vyplýva, že generálny prokurátor Slovenskej republiky podal 31. marca 2006 sťažnosť na porušenie zákona proti právoplatnému rozsudku Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 2 T-D-50/01 z 26. novembra 2004 a proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Tos 51/05 (KS-D-29/05) a sp. zn. 2 To 75/05 (KS-D-29/05) z 1. decembra 2005.

Podľa § 566 ods. 1 Trestného poriadku účinného od. 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) v konaní o sťažnosti na porušenie zákona podanej pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa postupuje podľa doterajšieho zákona.

V súlade s ustanovením § 566 ods. 1 Trestného poriadku sa v konaní o sťažnosti na porušenie zákona, ktorá bola v predmetnej veci podaná 31. marca 2006, postupuje podľa tohto zákona.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie jej základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého

možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku v ostatných prípadoch o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 oznámených niektorou zo strán rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa § 32 ods. 4 Trestného poriadku proti rozhodnutiu podľa odsekov 2 a 3 je prípustná sťažnosť, ktorá nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania.

Podľa § 32 ods. 5 Trestného poriadku o sťažnosti rozhoduje orgán bezprostredne nadriadený orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o vylúčení sudcu odvolacieho súdu a dovolacieho súdu rozhodne iný senát toho istého súdu.

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie súdu a prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, kde to zákon výslovne pripúšťa a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Podľa § 193 ods. 2 Trestného poriadku ako oneskorenú nemožno zamietnuť sťažnosť, ktorú oprávnená osoba podala oneskorene len preto, že sa spravovala nesprávnym poučením, ktoré jej bolo dané pri oznámení uznesenia.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv v súvislosti s nesprávnym poučením obsiahnutým v napadnutých rozhodnutiach najvyššieho súdu. Zo znenia citovaných

ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť dovolávať sa ochrany svojich práv pred všeobecným súdom (§ 32 Trestného poriadku) prostredníctvom podania sťažnosti, aj v prípade ak považoval poučenie najvyššieho súdu uvedené v napadnutých rozhodnutiach za nesprávne. Sťažovateľ teda v danom prípade mal možnosť účinným spôsobom namietat' porušenie svojich práv pred všeobecným súdom, v ktorého právomoci je aj náprava prípadných procesných pochybení, a preto ústavný súd jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd nepovažoval za potrebné pristupovať v tejto veci prísne formalisticky, a vzhľadom na to sa vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa skutočnosti, že jeho procesný úkon mal byť najvyšším súdom posúdený ako nová námietka zaujatosti a „*súčasne*“ ako „*opravný prostriedok - sťažnosť*“ proti uzneseniu z 19. júna 2006.

Ústavný súd v súvislosti s tým poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Podľa § 62 ods. 1 Trestného poriadku má súd povinnosť posúdiť každé podanie vždy podľa jeho obsahu. Z ústavnoprávneho hľadiska je v tejto veci dôležité posúdenie dôsledkov postupu najvyššieho súdu pri aplikácii tohto ustanovenia v predmetnom konaní. V danom prípade mal postup najvyššieho súdu, v ktorom posúdil procesný úkon sťažovateľa ako novú námietku zaujatosti, za následok opätovné preskúmanie námietky zaujatosti sťažovateľa a vydanie rozhodnutia o nej, ktoré je preskúmateľné na základe procesného úkonu sťažovateľa v rámci konania o sťažnosti aj v prípade, ak obsahuje nesprávne poučenie.

Ústavný súd konštatuje, že uvedeným postupom najvyššieho súdu s prihliadnutím na jeho dôsledky, ako aj vzhľadom na to, že sťažovateľom vykonaný procesný úkon bol nejednoznačný, resp. čiastočne mätúci, nemohlo v okolnostiach tohto prípadu dôjsť k obmedzeniu rozsahu sťažovateľových práv do takej miery, aby dosiahla ústavnoprávny rozmer signalizujúci možné porušenie v sťažnosti označených práv. S ohľadom na to ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k tejto argumentácii sťažovateľa prichádza do úvahy aj odmietnutie jeho sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd sa už nezaoberal jej ďalšími časťami na rozhodnutie vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008